

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 21C/14/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719201707
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexandra Mochacká
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2021:8719201707.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad v konaní pred sudkyňou JUDr. Alexandrou Mochackou v právnej veci žalobcu: N. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Na D. XX, XXX XX N., právne zastúpený: JUDr. Vladimír Koman, advokát, so sídlom Hraničná 13, 058 01 Poprad, IČO: 42 233 429 proti žalovaným: 1./ X. E., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom R. F. XXX, XXX XX N. R., právne zastúpená: JUDr. Martin Bašista, advokát, so sídlom Štefánikova 8, 058 01 Poprad, IČO: 37 880 381 a 2./ Q. E., nar. X.X.XXXX, trvale bytom Z. XXXX/X, XXX XX S., o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovaným v 1./ a 2./ rade **p r i z n á v a** voči žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že súd rozhodne o trovách konania uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 1.4.2019 domáhal, aby súd určil, že Závet poručiteľky Z. P., rod. N., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom N. R., R. F. XXX, zomrelej dňa XX.X.XXXX, spísaný na Notárskom úrade JUDr. Štefana Siskoviča v Poprade dňa 2.3.1999 vo forme Notárskej zápisnice N XX/XX, NZ XX/XX, je neplatný. Ďalej žiadal, aby súd určil, že Listina o vydedení poručiteľky Z. P., rod. N., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom N. R., R. F. XXX, zomrelej dňa XX.X.XXXX, spísaná na Notárskom úrade JUDr. Štefana Siskoviča v Poprade dňa 2.3.1999 vo forme Notárskej zápisnice N XX/XX, NZ XX/XX, je neplatná a uplatnil si náhradu trov konania.

2. Svoj nárok odôvodnil tým, že jeho matka Z. P., rod. N., zomrela dňa XX.X.XXXX a jej dedičstvo sa prejednávalo pred Notárskym úradom JUDr. Štefana Siskoviča pod sp. zn. XXD/XX/XXXX, Dnot XXX/XXXX. V súvislosti so smrťou neb. matky ho mesiac po jej smrti navštívila sestra - žalovaná, ktorá ho požiadala o jeho rodný list a úmrtný list neb. brata P. v rodinnom dome vo N.. Vtedy sa obidvaja dedičia dohodli, ako budú dediť. Žalovaná navrhla, že sa rozdelia, aby každý z nich mal jednu polovicu, s čím súhlasil a žalovaná prisľúbila, že o tomto bude informovať notára. Bolo mu doručené predvolanie na prejednanie dedičstva na deň 4.3.2019, ktorého sa zúčastnil a žalovaná ho ubezpečila, že je všetko podľa jej dohody. Je pravdou, že notár nejaké písomnosti prečítal, avšak ho vôbec nerozumel, pretože ho riadne nepočul, nakoľko má oslabený sluch. Žalovaná mu kývla, že je všetko v poriadku a preto predpokladal, že je všetko podľa ich dohody z N.. Až v sobotu dňa 9.3.2019 mu doma prečítali zápisnicu a vtedy zistil, že podpísal súhlas s testamentom, podľa ktorého bol z majetku vydedený. Nevidel žiaden dôvod na vydedenie, pretože ho ničím nezapríčinil, naopak, o neb. matku sa staral, aj keď zabila jeho otca, zariaďoval jej prepustenie z liečebného ústavu, vybavoval jej dôchodok. Mal za to, že pri spísaní testamentu nebola spôsobilá na práve úkony, pretože v r. 1998 po smrti brata neb. Z. vtrhla do domu, odviezla si zariadenie obývacej izby, vytrhla ešte aj luster, pričom išlo o zariadenie, ktoré mu ešte daroval otec. Vyčítala mu smrť brata Z. napriek tomu, že pred smrťou už tri mesiace býval so žalovanou a na

pohrebe švagra E. E. v r. 2016 ho matka vôbec nepoznala. Matka nebola zdravotne spôsobilá pochopiť význam testamentu a vydedenia, pretože bola psychicky narušená už pred zabitím jeho otca a taktiež na jej psychický stav zapôsobila smrť jej syna, brata, že konala jednoznačne bez toho, aby si uvedomila následky svojho konania. V čase spisania závetu nebola spôsobilá na takýto právny úkon. Nechápal, prečo by mali byť vydedené jeho deti a vnuci. V r. 1993 mu matka písala list, v ktorom žiadala od neho pomoc a on jej v tejto situácii vyhovel. Mal za to, že bol uvedený do omylu žalovanou pri prejednávaní pozostalosti po matke a bola zneužitá jeho sluchová vada. Pred prejednaním dedičstva mu nebol zaslaný závet a nemohol sa k nemu ani vyjadriť a vôbec o ňom nemal vedomosť. Pri čítaní testamentu ho správanie sestry, teda žalovanej, viedlo k tomu, že podpísal zápisnicu.

3. Na pojednávaní právny zástupca žalovanej v 1./ rade uviedol, že žiada žalobu zamietnuť v celom rozsahu s tým, že dedičské konanie bolo riadne prejednané po poručiťke Z. P. a žalobca bol riadne oboznámený s listinami, ktoré boli predmetom dedičského spisu, najmä závetu poručiťky neb. Z. P. a listiny o vydedení. Žalobca nevzniesol proti týmto listinám žiadne námietky a prebehlo riadne dedičské konanie, v zmysle ktorého došlo k vyporiadaniu majetku. Žalobca nepreukázal, aby v rámci dedičského konania nebol svojprávnym vydať vyhlásenie, ktorým by namietal proti listinám, ktoré boli v dedičskom konaní uplatnené a žiadnym spôsobom nepreukázal skutočnosť, že poručiťka nebola spôsobilá spísať závet a na základe ktorého prebehlo dedičské konanie o vyporiadanie majetku. Súd vyslovil predbežné právne posúdenie a preto žiadal vykonať výsluch JUDr. Siskoviča ako súdneho komisára na okolnosti spisania napadnutých listín.

4. Okresný súd Poprad rozsudkom č.k. 21C/14/2019 - 57 zo dňa 28.11.2019 vyhovel žalobe a určil Závet poručiťky Z. P. a Listinu o vydedení poručiťky Z. P. za neplatné a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil nedostatkom formálno-právnych náležitostí závetu spísaného vo forme Notárskej zápisnice N XX/XX, XXD/XX/XXXX, Dnot XXX/XXXX a Listinou o vydedení spísanou formou Notárskej zápisnice N XX/XX, XXD/XX/XXXX, Dnot XXX/XXXX, oba na Notárskom úrade JUDr. Siskoviča.

5. V dôsledku podaného odvolania žalovaných Krajský súd v Prešove ako odvolací súd uznesením č. k. 2Co/32/2020 - 87 zo dňa 26.1.2021 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu I. inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd uviedol, že predmetom konania je namietaná neplatnosť závetu a listiny o vydedení poručiťky Z. P., zomrelej dňa XX.X.XXXX. Uviedol, že v ďalšom konaní má byť úlohou súdu I. inštancie rozhodnúť o žalobe žalobcu o neplatnosť závetu a listiny o vydedení v zmysle dôvodov uvádzaných v žalobe.

6. V odvolaní právneho zástupcu žalovanej bola namietaná aktívna legitímácia žalobcu na podanie žaloby a nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na podanej určovacej žalobe. Uviedol, že v priebehu dedičského konania po poručiťke Z. P. sa zistilo, že poručiťka zanechala závet a listinu o vydedení. Napriek tomu, že žalobca bol podľa listiny o vydedení poručiťkou vydedený, bol predvolaný na pojednávanie v dedičskom konaní. Predmetné dedičské konanie sa uskutočnilo dňa 4.3.2019 na Notárskom úrade JUDr. Siskoviča za prítomnosti žalobcu a žalovaných 1./, 2./ Všetci účastníci mali právo na tomto pojednávaní v dedičskom konaní vyjadriť sa k platnosti závetu a k listine o vydedení. Keďže tak žalobca, ako aj žalovaní v 1./, 2./ rade uznali platnosť závetu a listiny o vydedení a nevzniesli proti závetu alebo listine o vydedení námietky neplatnosti, prestal byť žalobca účastníkom dedičského konania a notár ako súdny komisár na základe toho už konal len so závetnými dedičmi, teda žalovanými 1./, 2./ Počas predmetného dedičského konania uznali žalobca a žalovaní v 1./, 2./ rade ako zákonní dedičia platnosť závetu a listiny o vydedení, preto je potrebné takýto právny úkon považovať za neodvolateľný. Svoje vyhlásenie o platnosti by mohli zmeniť jedine v čase, keď dedičské konanie nebolo právoplatne skončené. Ak by to urobil žalobca ako zákonný dedič, tak by sa s ním konalo ako s účastníkom dedičského konania, ale to len počas času, keď vec nebola právoplatne ukončená. Keďže však žalobca takúto námietku proti závetu a listine o vydedení počas dedičského konania nevzniesol, došlo následne k právoplatnému skončeniu dedičského konania po poručiťke Z... Táto skutočnosť je primárna aj pre posudzovanie aktívnej legitímácie žalobcu na podanie žaloby na súd na neplatnosť závetu a listiny o vydedení. Aktívnu legitímáciu na podanie takejto žaloby má jedine účastník dedičského konania v čase, kedy toto dedičské konanie nie je právoplatne skončené. S poukazom na to, ak niekto neuzná platnosť závetu alebo listiny o vydedení v čase, keď dedičské konanie nie je právoplatne skončené, tak sa dedičské konanie preruší uznesením a zároveň je poskytnutá lehota takémuto účastníkovi na podanie žaloby na súd, o neplatnosť závetu alebo listiny o vydedení. Pokiaľ je

dedičské konanie právoplatne skončené, nie je splnená zákonná podmienka uvedená v § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), pretože už neexistuje žiadna právna súvislosť na podanie takejto žaloby, nakoľko takýto dedič nebol účastníkom dedičského konania a preto neexistuje naliehavý právny záujem u takéhoto dediča na podanie žaloby na určenie, či tu právo je, alebo nie je. (viď ods. 2 zák. ust. § 476 na str. 147 Občiansky zákonník, Veľký komentár, 3. zväzok, ročník 2015, JUDr. Imrich Fekete, CSc.).

7. Táto procesná otázka nebola zodpovedaná a bez prijatia tohto záveru nemožno rozhodnúť vo veci samej, súd sa musel zaoberať v prvom rade touto procesnou otázkou a v tomto smere po zrušení prvostupňového rozhodnutia, súd vyslovil predbežné právne posúdenie vo vzťahu k namietanej procesnej otázke.

8. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že žalobca bol vlastným synom nebohej a teda zo zákona bol zákonným dedičom a to, že bol vydedený, ho oprávňuje namietat' proti poslednej vôli poručiťky viaceré dôvody, ako aj formálny dôvod a ďalším dôvodom bola zdravotná nespôsobilosť, aby zistil, čo sa deje a taktiež neexistencia dôvodu na vydedenie v zmysle zákona, pretože neurobil nikdy nič takého, čo by v rámci dôvodov uvedených v Občianskom zákonníku (ďalej len OZ) bolo dôvodom na vydedenie. Poukázal na to, že sám osobne zabezpečoval pohreb, urnu pre nebohú a nikdy nemala poručiťka dôvod vydediť aj jeho vnukov, ktorí nič neurobili proti poručiťke. Poukázal na existenciu formálnych dôvodov ale aj obsahových dôvodov, na ich absenciu a predložil lekárske správy o zdravotnom stave žalobcu, že je nepočujúci na 80 % a žalovaná v 1./ rade jeho zdravotný stav zneužila. V súvislosti s právnym posúdením súdu poukázal, že žalobca podal v jeho zastúpení námietky po právoplatnosti dedičského konania. Žiadal žalobe vyhovieť.

9. Po zrušení veci odvolacím súdom bolo povinnosťou súdu I. stupňa zaoberať sa namietanou aktívnou legitímáciou a naliehavým právnym záujmom, ktorú je súd povinný riešiť z úradnej povinnosti, v každom štádiu konania. Preto je úlohou súdu v prvom rade vysporiadať sa s otázkou, či je vôbec daná aktívna legitímácia na podanie takejto žaloby žalobcom. V prípade, ak by súd dospel, že žalobca je aktívne legitímovaný na podanie žaloby a má naliehavý právny záujem na podanej žalobe, je možné sa zaoberať v konaní dôvodmi vydedenia, resp. dedičskej nespôsobilosti a neplatnosťou závetu.

10. Vykonaným dokazovaním a to najmä listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou spisu, ako aj pripojeného dedičského spisu sp. zn. 10D/XX/XXXX, súd zistil nasledovný skutkový stav vo veci:

11. Dňa 8.10.2018 bolo začaté dedičské konanie po poručiťke Z. P., nar. XX.X.XXXX, zomrelej dňa XX.X.XXXX uznesením. Dňa 8.10.2018 Okresný súd Poprad poveril v zmysle § 161 ods. 1 CMP notára JUDr. Štefana Siskoviča, ako súdneho komisára na vykonanie potrebných úkonov vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke Z. P., aby v zmysle § 164 CMP vydal uznesenie o dedičstve.

12. Dňa 2.1.2019 bola spísaná Zápisnica na Notárskom úrade JUDr. Štefana Siskoviča pod sp. N XX/XX, NZ XX/XX, predmetom ktorej bolo zistenie stavu a obsahu listiny o vydedení poručiťky Z. P. a súdny komisár prezrel v prítomnosti zapisovateľa závet zomrelého a zistil pred otvorením pojednávania v predmetnej dedičskej veci nasledovné skutočnosti a to listinu o vydedení, závet spísaný na počítači.

13. Dňa 6.8.2019 bolo vydané súdnym komisárom Upovedomenie o dedičskom práve adresované dedičom X. E., N. P. a Q. E.. Uvedené upovedomenie bolo doručené do vlastných rúk účastníkom dedičského konania Q. E., N. P. a X. E.. Účastníci dedičského konania boli predvolaní na deň 4.3.2019 o 9.00 hod. na Notársky úrad JUDr. Štefana Siskoviča.

14. Dňa 4.3.2019 o 9.00 hod. bola napísaná Zápisnica XXD/XX/XXXX - 72 za prítomnosti súdneho komisára JUDr. Štefana Siskoviča a zapisovateľky X. K.. Účastníci ako zákonní dedičia boli prítomní X. E., rod. P., ako dcéra poručiťky, N. P., rod. P., ako syn poručiťky a závetný dedič Q. E., ako vnuk poručiťky. Súdny komisár vykonal oboznámenie vyššie označených účastníkov konania s výsledkami dokazovania, ktoré boli zabezpečené v tomto dedičskom konaní. Na základe toho bolo zistené aj podľa údajov účastníkov a na základe lustrácie v Notárskom centrálnom registri závetov, že poručiťka zanechala Závet, ktorý bol spísaný na Notárskom úrade JUDr. Štefana Siskoviča v Poprade dňa 2.3.1999 vo forme Notárskej zápisnice N XX/XX, NZ XX/XX. Podľa tohto závetu, ktorý bol vyhlásený dňa 2.3.1999, poručiťka odkázala všetok hnutel'ný a nehnuteľný majetok, okrem jednoizbového bytu

s celým jeho príslušenstvom a bytovým zariadením, ktorý sa nachádza v Poprade na Ul. Z. XXXX/X, na 10. poschodí a to najmä spoluvlastnícke podiely na rodinnom dome s príslušenstvom a bytovým zariadením, ktoré domové nehnuteľnosti sa nachádzajú v k.ú. N., zapísané na Okresnom úrade F. Z., na LV č. XX, svojej dcére X. E., rod. P.. Ďalej odkázala jednoizbový byt s jeho príslušenstvom a bytovým zariadením, ktorý sa nachádza v S. na Ul. Z. XXXX/X na 10. poschodí, vnukovi Q. E.. Ďalej poručiťka zanechala listinu o vydedení, ktorá bola napísaná na Notárskom úrade JUDr. Štefana Siskoviča v Poprade dňa 2.3.1999 vo forme Notárskej zápisnice N XX/XX, NZ XX/XX. Podľa tejto listiny o vydedení, ktorá bola vyhlásená dňa 2.3.2019, poručiťka vydedila na celý hnuťelný a nehnuteľný majetok svojho syna N. P.. Vyššie uvedení dedičia X. E., N. P., Q. E. po oboznámení sa s obsahom predmetného dedičského spisu po poručiťke a v rámci toho aj so všetkými dôkazmi, ktoré súdny komisár vykonal, vyhlásili, že závet v celosti uznávajú z hľadiska jeho platnosti a preto voči nemu nevznášajú žiadne námietky absolútne, resp. relatívnej neplatnosti. Na základe tohto súhlasili, aby sa dedilo v intenciách závetu. Ďalej vyhlásili a to najmä syn N. P., že v celosti uznáva Listinu o vydedení s tým, že nevznáša voči nej námietky neplatnosti. V tejto súvislosti bol poučený, že týmto prestáva byť účastníkom konania, s čím syn poručiťky N. P. súhlasil a nemal voči tomu žiadne výhrady. Zápisnicu si prítomní účastníci prečítali, schválili a následne o 9.30 hod. podpísali vlastnoručnými podpismi.

15. Toho istého dňa 4.3.2019 o 9.30 hod. bola vykonaná Zápisnica o pojednávaní, ktoré sa ukončilo s prítomnými účastníkmi žalovanými v 1./ a 2./ rade o 10.20 hod..

16. Dňa 4.3.2019 bolo vydané uznesenie súdnym komisárom JUDr. Štefanom Siskovičom pod sp. zn. XXD/XX/XXXX - 92, Dnot XXX/XXXX, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 4.3.2019.

17. Na daný zistený skutkový stav, súd aplikoval túto právnu úpravu a prijal právny záver.

18. Podľa ust. § 460 OZ sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiťka. Táto zásada však neplatí absolútne. Na to, aby dedič mohol dedičť, musia byť splnené a preukázané následné skutočnosti: musí existovať dedičský titul a musí existovať dedičská spôsobilosť.

19. Podľa § 137 CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

20. Podľa § 192 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a popiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, ide o spor o dedičské právo.

21. Podľa § 193 ods. 1, 2, 3 CMP, ak rozhodnutie sporu o dedičskom práve závisí iba na právnom posúdení skutočností, ktoré medzi účastníkmi nie sú sporné, súd uznesením rozhodne, s ktorým účastníkom bude ďalej konať a ktorému účastníkovi účasť v konaní o dedičstve ukončuje. Uznesenie sa doručuje aj účastníkovi, ktorému sa účasť v konaní ukončuje. Dedičské právo toho, koho účasť v konaní bola ukončená, nezaniká; v konaní o dedičstve sa však na neho ďalej neprihliada.

22. Podľa § 194 ods. 1, 2, 3 CMP, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac. Súd pokračuje v konaní s účastníkmi podľa výsledku sporu. Ak žaloba nebola podaná v lehote, ak bolo konanie o žalobe zastavené alebo ak bola žaloba odmietnutá, platí, že spor o dedičské právo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu.

23. Podľa § 215 CSP, súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu.

24. Na základe uvedeného skutkového stavu súd zistil, že v dedičskom konaní konanom dňa 4.3.2019 o 9.00 hod. bola napísaná Zápisnica XXD/XX/XXXX - 72 za prítomnosti súdneho komisára JUDr. Štefana Siskoviča a zapisovateľky X. K.. Na dedičskom konaní boli prítomní účastníci dedičského konania - zákonní dedičia, súrodenci X. E., N. P. a závetný dedič Q. E., vnuk poručiťky. Žalobca ako prítomný nevzniesol námietku, ktorou by vyvolal spor v dedičskom konaní. Týmto nekonaním sa na jeho dedičské právo prestalo prihliadať. Tým sa stav v dedičskom konaní dostal do roviny, že skutkové tvrdenia o rozhodných skutočnostiach týkajúcich sa dedičského práva neboli sporné. Nevznikol tak procesný následok, aby súd zastúpený súdnym komisárom v nesporovom dedičskom konaní pre objasnenie sporných skutočností, ktoré mal namietat', postupoval spôsobom uvedeným v § 194 ods. 1 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku a odkázal by tak so žalobou žalobcu na súd za účelom vyriešenia sporných skutkových otázok.

25. Žalobca v súdnom konaní uviedol, že v dedičskom konaní listinu o vydedení ani závet nenamietal z toho dôvodu, že nepočul.

26. Podľa názoru súdu posúdenie otázky okruhu dedičov a účastníkov dedičského konania nie je možné považovať za spornú skutkovú otázku v zmysle § 194 ods. 1 CMP v dedičskom konaní, ktorá by zakladala povinnosť súdu v nesporovom dedičskom konaní odkázať niektorého z účastníkov na uplatnenie si svojho dedičského práva žalobou; posúdenie okruhu dedičov je otázkou právneho posúdenia, ktoré prináleží súdu v dedičskom konaní, teda súdnemu komisárovi (nález ÚS SR zo dňa 24.4.2013, sp. zn. I. ÚS 297/2012 - 47). Inými slovami, je to práve notár, ktorý priamo v dedičskom konaní posúdi okruh dedičov po poručiťkovi a určí, s ktorým dedičom naďalej konať bude a ktorého dediča účasť v konaní končí. Vzhľadom k tomu, že zákon umožňuje odkázať dediča (dedičov), aby žalobou uplatnil svoje právo, zodpovedá tomuto ustanoveniu v závislosti od konkrétnej procesnej situácie žalobný petit. Sporné skutočnosti alebo právne otázky, ktoré sú pre takéto určenie významné, napr. že dôvody vydedenia nie sú dané, otázka platnosti závetu, predstavujú len posúdenie predbežnej otázky, ktorá sa neuvádza vo výroku, ale len v dôvodoch súdneho rozhodnutia. Ak odkázaný účastník (dedič) nebude vo svojej veci úspešný, alebo ak vôbec žalobu v stanovenej lehote nepodá, má to za následok, že súd (súdny komisár) pokračuje v konaní bez zreteľa na tohto dediča. Teda v tomto prípade nastali rovnaké procesné účinky. Právny zástupca žalobcu súdu síce predložil Listinu zo dňa 13.3.2019 pod názvom Neplatnosť závetu, ktorý bol adresovaný Notárskemu úradu Štefana Siskoviča a uviedol, že malo ísť o námietky vznesené v dedičskom konaní. Súd má za to, že dedičské konanie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 4.3.2019 a námietky, ktoré by vyvolali procesné účinky v zmysle § 194 CMP, boli podané oneskorene. Právny zástupca nepreukázal skoršiu doručku súdnemu komisárovi, avšak ani doručenie súdnemu komisárovi na veci by nič nezmenilo, keďže tieto námietky boli vznesené až po právoplatnosti dedičského konania.

27. Žalobca nepreukázal, že by pred súdnym komisárom, zapisovateľkou vznesol námietku, alebo dal na vedomie, že trpí sluchovým defektom, ktorý by mu bránil vzniesť námietky. Napriek tomu zápisnicu podpísal, pod bezprostredne vyššie uvedené dôvody vzdania sa dedičského práva. Navyše žalobca netrpel neznalosťou, nemožnosťou čítania, ktoré by mu bránilo v prečítaní zápisnice, čo je jeho povinnosťou a iba bdelým patrí právo. Navyše po spísaní zápisnice súdny komisár pokračoval bezprostredne v prejednávaní dedičstva už len so žalovanými bez žalobcu.

28. Vzhľadom na to, že žalobný návrh v zmysle podanej žaloby a s poukazom na ust. § 137 písm. d) CSP, kde možno rozhodnúť o právnej skutočnosti, len ak to ustanovuje osobitný právny predpis, súd prijal záver, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie takejto žaloby a takisto nie je daný ani naliehavý právny záujem na takomto určení. V dedičskom konaní neboli vznesené námietky žalobcom do právoplatného skončenia konania (resp. boli podané až ex post), nevznikol dedičský spor a preto žalobcovi zaniklo procesné právo v zmysle § 194 CMP.

29. Právoplatné ukončenie dedičského konania bráni tomu, aby sa otázka dedičstva žalobcu mohla opätovne prejednať. V tomto smere súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo/15/2017, podľa ktorého, ak bolo v konaní o dedičstve právoplatne rozhodnuté o dedičstve, je toto rozhodnutie súdu záväzné a súd je povinný z tohto rozhodnutia vychádzať aj pri prejednávaní a rozhodovaní iných vecí. V zmysle uvedeného posudzovanie náležitostí listiny o vydedení v tomto konaní by súd riešil otázku dedičského konania, pričom právoplatné skončenie dedičského konania bráni tomu, aby sa otázka dedičstva žalobcu mohla opätovne prejednať.

30. Aktívne legitimovaným je oprávnený dedič, t.j. osoba, ktorá je dedičom poručiteľovho majetku už v dobe jeho smrti, ale s ňou ako s dedičom sa v dedičskom konaní nekonalo. Pasívne legitimovaný, t.j. neoprávneným dedičom je osoba, ktorá nadobudla majetok poručiteľa, hoci podľa dedičského práva ho nadobudnúť nemala vôbec alebo nie v takom rozsahu.

31. Žalobca ako pripadajúci zákonný dedič v prvej dedičskej skupine bol predvolaný na dedičské konanie, kde bol zisťovaný okruh dedičov a to vzhľadom na závet a listinu o vydedení, ktorú zanechala poručiiteľka a tohto pojednávania sa žalobca aj osobne zúčastnil. Na pojednávaní konanom dňa 4.3.2019 súdny komisár prečítal závet ako aj listinu o vydedení. Žalobca mal možnosť, tak ako aj ostatní zákonní dedičia, sa k uvedeným listinám vyjadriť. Žalobca prehlásil, že vôľu poručiiteľky rešpektuje. Za týchto okolností notár ako súdny komisár mal dôvodne za to, že žalobca nie je poručiiteľkiným dedičom a ďalej s ním ako s účastníkom dedičského konania nekonal. O dedičskom práve pritom nemuselo byť rozhodované uznesením a teda v konaní sa pokračovalo len s tými, ktorí boli dedičmi a z konania bol vylúčený ten, kto dedičom nie je.

32. K naliehavosti právneho záujmu na podaní o určení právnej skutočnosti takéhoto druhu súd uvádza, že žaloba bola podaná dňa 1.4.2019, teda po nadobudnutí platnosti Civilného sporového poriadku. Súd uvádza, že žaloba nebola podaná v zmysle ust. § 194 CMP v spojení s ust. § 137 písm. d) CSP, ak to vyplýva z osobitného právneho predpisu a preto žaloba bola zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu a nesplnenia procesnej podmienky aktívnej legitimácie, keďže žalobca v dedičskom konaní nebol odkázaný na podanie takejto žaloby a v rozhodovanom prípade nejde o postup podľa cit. ustanovenia. Citované ustanovenie upravuje postup, ak sa v konaní o dedičstve vyskytnú otázky incidenčného charakteru. Ide o spornosť osoby dedičov. Jedným z prípadov je, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností. V tomto prípade odkáže súd v uznesení po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, z ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac. Žalobná žiadosť (petit žaloby) znie na určenie spornej skutočnosti (o neplatnosť závetu, listiny o vydedení). V tomto prípade sa naliehavý právny záujem nepreukazuje, pretože vyplýva priamo zo zákona, odkázaním na konanie. Následne súd v zastúpení súdneho komisára pokračuje v konaní s účastníkmi podľa výsledku súdneho sporu. Platí, že ak žaloba nebola podaná v lehote, ak bolo konanie o žalobe zastavené, alebo ak bola žaloba odmietnutá, spor o dedičské právo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu.

33. V konaní o dedičstve sa sporné skutkové otázky nevyhodnocujú, ich riešenie je prenechané na sporové konanie. O tom, že niektorý z dedičov nie je spôsobilý dedič, dozvedá sa súd od účastníkov konania o dedičstve. Z tvrdení žalobcu nevyplývalo, že by počas konania o dedičstve tvrdil skutočnosti, prípadne, že tieto vôbec existovali v čase rozhodovania o dedičstve, na ktoré by bolo potrebné aplikovať § 469 OZ.

34. Žaloba podaná podľa § 194 CMP nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 písm. d) CSP, je žalobou na určenie právnej skutočnosti, ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu. V predmetnom prípade však nejde o tento druh žaloby, preto absentuje naliehavý právny záujem žalobcu na určenie. Žalobca nebol v dedičskom konaní odkázaný na podanie takejto žaloby, preto v danom prípade nejde o žalobu na určenie právnej skutočnosti vyvolanej sporom o dedičské právo podľa ust. § 137 písm. d) CSP.

35. Súd preto skúmal predpoklady žaloby v súlade s ust. § 137 písm. d) CSP, o určení neplatnosti, teda takto formulovaný žalobný návrh nie je správne zvoleným procesným prostriedkom, ktorým by žalobca dosiahol ochranu svojho práva.

36. Žalobca tak mohol svoje právo uplatniť v dedičskom konaní, neurobil tak, preto jeho návrhu nemožno vyhovieť podľa § 194 CMP ani podľa § 137 písm. d) CSP.

37. Námiетка žalobcu, že mu nebol zaslaný závet, je irelevantná, keďže závet sa nedoručuje potencionálnym dedičom, ale tí sú s ním oboznámení práve u notára.

38. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

39. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

40. Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

41. V konaní boli úspešní v celom rozsahu žalovaní, preto súd zaviazal neúspešného žalobcu na náhradu trov konania v celom rozsahu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na tunajšom súde.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.